

**ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE**

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-609/2022. számú ügyben
a felsőoktatási felvételi eljárás során a többletpontszámítás
szempontjából figyelembe vehető szakmákkal és
szakképesítésekkel összefüggésben
(Kapcsolódó ügyek: AJB-610/2022; AJB-611/2022; AJB-612/2022)

Előadó: dr. Bácskai Krisztina

Érintett szerv: Kulturális és Innovációs Minisztérium

2022.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-609/2022. számú ügyben**

Az eljárás megindítása

A 2021. évi felsőoktatási felvételi eljárásban résztvevő felvételizők szakképzési tanulmányaik alapján járó többletpontok érvényesíthetőségének kizárása kapcsán több beadvánnyal fordultak a Hivatalomhoz. A panaszosok¹ sérelmezték, hogy a 2021. évi felsőoktatási felvételi eljárásban az 54-723-03 számú gyakorló csecsemő- és kisgyermek ápoló, az 54-140-02 pedagógiai- és családsegítő munkatárs Országos Képzési Jegyzék (a továbbiakban: OKJ) szerinti szakképesítésük, továbbá egyéb művészeti szakképzettségük alapján többletpont iránti igényüket a bölcsészettudományi képzési területen nem tudják érvényesíteni a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII.29) Korm. rendelet módosítása miatt, mivel a többletpontokra vonatkozó feltételek a felvételi eljárás közben megváltoztak.

Az **AJB-610/2022.** ügy panaszosa 2020 januárjában jelentkezett OKJ-s képzésre, amely tudomása szerint a jelentkezéskor még szerepelt a többletpontokra jogosító szakképesítéseket meghatározó táblázatban, a bölcsészettudományi képzési területnél. A panaszos a képzés megkezdése előtt az érintett egyetem tanulmányi osztályának vezetőjét is megkereste, akitől megerősítést kapott, hogy az általa választott az OKJ-s képzés elvégzéséért jár a többlet felvételi pont. Majd 2021-ben szembesült vele, hogy a bölcsészettudományi képzési területen már nem jár többletpont az OKJ-s képzésekért. A panaszos a változásról 2020 decemberében értesült, amikor már elvégezte a képzést, azonban ha tudta volna, akkor el sem végzi a tanfolyamot, aminek a pontjaival egyébként bejutott volna az egyetemre. Utalt arra is, hogy pénzt, időt és energiát fektetett a képzés elvégzésébe.

Az **AJB-611/2022.** ügy panaszosa 2020-ban egy ponttal maradt le az egyetemre való felvételéről, ezt követően úgy döntött, hogy a következő évben ismét megpróbál felvételizni, időközben a felvételi pontjainak növeléséhez a ballagásra kapott pénzét egy OKJ-s tanfolyam elvégzésébe fektette. A kiválasztott képzést követően mind a felsőoktatási intézménnyel, mind a www.felvi.hu-n egyeztetett, hogy elfogadják-e az általa választott 54-140-02 szakképesítést. A sikeres vizsga után értesült arról, hogy a megszerzett szakképesítése mégsem fogadható el többletpontként. Véleménye szerint, ha időben tudomást szerzett volna a várható változásról, akkor nem végzi el a képzést.

Az **AJB-612/2022.** ügy panaszosa jelentkezést adott be a 2021/2022. tanévre a Kaposvári Egyetem Pedagógia Kar Csecsemő- és kisgyermeknevelő szakára. A sikeres felvételihez előzetes tájékozódás után választotta az 54-723-03 számú, Gyakorló csecsemő- és kisgyermek ápoló OKJ képzést, aminek elfogadását a felsőoktatási intézmény is megerősítette. A képzést 2020 szeptemberében kezdte meg. A felvételi eredmények nyilvánosságra hozatalakor kiderült, hogy Kaposváron nem indul a szak, így átirányítást kért pótfelvételi eljárás keretében a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógia Kar Csecsemő- és kisgyermeknevelő szakára, ahonnan az augusztus 27-i felvételi eredmények közzlése után értesült arról, hogy azt nem tudják figyelembe venni, mert 2021. január 29-én több OKJ-s képzés kikerült a figyelembe vehető többlet pontszámok rendszeréből. A felvételi eljárásban meghirdetett és jóhiszeműen elkezdett, valamint sikeresen befejezett tanfolyam plusz pontszámának utólagos figyelembevételét és ennek igazolását kérte 2021.

---

¹ Az AJB-610/2022.; AJB-611/2022.; AJB-612/2022. számú ügyekben

augusztus 30-án az Innovációs és Technológiai Minisztériumhoz eljuttatott kérelmében, amelyre választ nem kapott.

Az **AJB-609/2022.** ügy panaszosa beadványában hivatkozott a művészeti iskolája vezetőjének az oktatási jogok biztosához benyújtott beadványa alapján lefolytatott vizsgálatra, amelynek eredményeként az oktatási jogok biztosja az innovációs és technológiai miniszterhez fordult. Az oktatási jogok biztosja megállapította, hogy a 2021. évi általános felvételi eljárásban a jogalkotó nem biztosította a jelentkezők kellő felkészülési időhöz kötődő garanciális jogait. Azon OKJ képzésben bizonyítványt szerző jelentkezők esetében, akik a korábbi szabályozás szerint még jogosultak voltak a többletpontokra az új jogszabályi rendelkezések értelmében többletpontot már nem szerezhetnek bizonyítványukkal. Mindezekre tekintettel jogalkotási javaslatot fogalmazott meg, hogy a felsőoktatásért felelős miniszter tegye meg a szükséges lépéseket a jogsértő helyzet megszüntetése érdekében, hogy a korábbi szabályozás alapján kapható többletpontokat is érvényesítsék a 2021. évi felsőoktatási felvételi eljárásban.²

Tekintettel arra, hogy a fenti panaszbeadványok alapján felmerült a jogállamiság elvével és az abból fakadó jogbiztonság követelményével, illetve a hozzáférhető felsőoktatáshoz való joggal összefüggő visszásság gyanúja, az ügyben az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam. A vizsgálat eredményes lefolytatása érdekében az Ajbt. 21. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése alapján tájékoztatást kértem a felsőoktatásért – megkeresésem idején – felelős innovációs és technológiai minisztertől a jogi és szakmai álláspontja vonatkozásában, valamint arról, hogy a 2021. évi felvételi eljárásban a rendelkezésre álló adatok alapján összesen hány felvételizőt érint a meghatározott OKJ szakképesítések után járó többletpontok érvényesíthetőségének kizárása és mindezek kapcsán fordultak-e panasszal a szaktárcához.

Az érintett alapvető jogok és alkotmányos követelmények

- a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: „*Magyarország független, demokratikus jogállam.*” [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés];
- a felsőoktatáshoz való hozzáférhetőség joga: „*Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez. Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.*” [Alaptörvény XI. cikk (1)-(2) bekezdés].

Az alkalmazott jogszabályok

- a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.);
- a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.);
- a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX, törvény hatálybalépésével összefüggő módosító és hatályon kívül helyező rendelkezésekről szóló 13/2020. (II. 7.) Korm. rendelet (továbbiakban: Kr. Mód2.);
- a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szt. Vhr.);

---

² XIII.150-5/2021/OJBIT

- az egyes felsőoktatási tárgyú és kapcsolódó kormányrendeletek módosításáról szóló 661/2020. (XII. 24.) Korm. rendelet (továbbiakban: Kr. Mód.);
- a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 87/2015 (IV. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Nft. Vhr.);
- a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.);
- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OKJ Kr.);
- a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet).

A megállapított tényállás

1. A beadványozók kifogásai

A panaszosok sérelmezték, hogy a 2020. február 7-én kihirdetett Kr. Mód2. 82. § (2) bekezdés 8. pontja módosította a Kr. „a szakiránynak megfelelő továbbtanulás meghatározása felvételi pontszámítás szempontjából” című 4. mellékletét.³ A Kr. 4. mellékletében felsorolt szakképesítések alapján az ott meghatározott tudományterületeken a Kr. 21. § (1) bekezdés j) pontja szerinti többletpontra voltak jogosultak a felvételi eljárásban résztvevők. A Kr. 15/A. § (6) bekezdése szerint a többletpontok megállapítása érdekében képzési területenként a szakiránynak megfelelő, a Kr. 21. § (1) bekezdés j) pontja szerinti, 2012 után szerzett szakképzettségek és szakképesítések körét az oktatásért felelős miniszter hivatalos kiadványként közzéteszi⁴ a miniszter által vezetett minisztérium honlapján és a Felsőoktatási Felvételi *Tájékoztatóban* (továbbiakban: *Tájékoztató*).

A panaszosok kifogásolták, hogy a 2020. december 28-án megjelent Tájékoztató „Többletpontra jogosító szakmák és az OKJ 54-es és 55-ös szakképesítések” című táblázata még e szakképesítések alapján járó többletpontokra vonatkozó információt tartalmazott. Mindezen információt a jelentkezők számára megerősítettek a felvételi során megjelölt, választott szakokon is. A felvételi eljárás során aztán a felsőoktatási felvételi eljárás elektronikus rendszerén, a www.felvi.hu-n szembesültek a leendő hallgatók azzal, hogy a megszerzett szakképesítés alapján többletpontra nem jogosultak a fenti módosítás okán. A beadványozók sérelmezték továbbá azt is, hogy mivel kimondottan a többletpontok érvényesíthetősége reményében választották az adott képzést: pénzt, időt, energiát áldoztak annak elvégzésére. Álláspontjuk szerint a felsőoktatási felvételi eljárás alatt megváltozott felvételi követelményekkel szembesülve ezért alapjogi jogsérelem érte őket.

2. Az innovációs és technológiai miniszter⁵ válasza

A felsőoktatásért, innovációért és szakképzésért felelős államtitkár kiemelte, hogy a tárcához is érkezett megkeresés az ügyben, jelezve, hogy a feltételek a felvételi eljárás közben változtak meg, utalva a Kr. változására is. Ugyanakkor jelezte, hogy álláspontja

³ Lásd a jelentés mellékletét.

⁴ A Kr. jelentésem kiadásakor hatályos szabályai alapján a többletpontok megállapítása érdekében képzési területenként a szakiránynak megfelelő, 21. § (1) bekezdés j) pontja szerinti, 2012. után szerzett szakképzettségek és szakképesítések körét a miniszter hivatalos kiadványként közzéteszi a miniszter által vezetett minisztérium honlapján és a Tájékoztatóban.

⁵ A 2022. május 25-étől hatályos a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet alapján a kultúráért és innovációért felelős miniszter felelős a szakképzés és a felsőoktatás területéért.

szerint sem a Kr. 3. mellékletének⁶, sem magának a jogszabálynak bármely más, a Kr. Mód. által végrehajtott módosítása nem érintette szorosán a többletpontok rendszerét. *A Kr. 3. melléklete ugyanis nem a többletpontok rendszeréről rendelkezett, hanem egy preferált pontszámítási rendszert hozott létre a szakképesítéssel rendelkezők részére. Ilyen rendszer a jogszabály-módosítást megelőzően nem létezett, addig kizárólag többletpontot lehetett szerezni szakképesítésért, de magának a pontszámításnak a szempontjából – a köznyelvben érettségi pontként is gyakran említik a pontszámítást – nem volt figyelembe vehető a szakmai vizsgát tanúsító OKJ-s bizonyítvány. Jelenleg „az oktatásért felelős miniszter hivatalos kiadványa”⁷ fordulatként szerepel a jogszabályban az a felhatalmazás, amely alapján a szakképzési szakirányokat meghatározzák.⁸*

Az államtitkár kitért arra is, hogy a Kr. korábbi 4. melléklete volt az a táblázat, amely *„a szakiránynak megfelelő továbbtanulás meghatározása felvételi pontszámítás szempontjából”* címmel meghatározta az egyes szakirányokat, amelyek esetében a Kr. 23. § (1) bekezdés j) pontja⁹ szerinti többletpontok jártak. Álláspontja szerint azonban magáról *a Kr. 4. mellékletéről nem lehetett megalapozottan azt gondolni, hogy szabályai a 2021. évi általános felsőoktatási felvételi eljárás során is alkalmazandók lesznek. A felvételi eljárás megkezdése előtt tíz és fél hónappal, 2020. február 7-én ugyanis megjelent az a Magyar Közlöny, amely ennek a mellékletnek a hatályon kívül helyezéséről rendelkezett.¹⁰* Az államtitkár kifejtette továbbá, hogy *nem lehet megerősíteni, hogy a „2020. december 28-án megjelent Tájékoztató”* a hatályon kívül helyezett Kr. 4. melléklet szerinti táblázatot tartalmazta volna, ezzel szemben az már tartalmazta az oktatásért felelős miniszter hivatalos tájékoztatását.

Természetesen a miniszter viseli a döntése politikai felelősségét, de a többletpontok számításának táblázata a valóságban és a Kr. 6. § (1) bekezdés b) és (2) bekezdés e) pontjai¹¹ alapján *a Magyar Rektori Konferencia közreműködésével kialakítandó felsőoktatási egyetértésen alapul. A jogszabály szerint ugyanis a Tájékoztató tartalmazza „az adott képzési területen képzést folytató felsőoktatási intézmények által a Kr. 21. §-ában foglaltak figyelembevételével az adott képzési területre, felsőoktatási szakképzésre, alapképzési szakokra és az osztatlan képzésekre meghatározott többletpontokat.”*

Az államtitkár jelezte, hogy időközben a 2022. évi általános felvételi eljárás előkészítése során kezdeményezte a Magyar Rektori Konferenciánál, hogy ismételten tekintsék át a többletpontok számításának táblázatát. Kérte továbbá, hogy az Szt. Vhr. I. mellékletében felsorolt szakmák és az EMMI rendelet 9. mellékletében¹² felsorolt szakképesítések, továbbá a korábbi az OKJ Kr.-ben közzétett OKJ szerinti 54-es vagy 55-

---

⁶ A Kr. 3. sz. melléklete a felsőoktatási felvételi eljárás során pontszámítás szempontjából figyelembe vehető szakmák és szakképesítések felsorolását tartalmazza

⁷ A Kr. jelenleg hatályos rendelkezései alapján a felsőoktatásért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) által vezetett minisztérium (a továbbiakban: minisztérium).

⁸ A Kr. 15/A. § (3) bekezdése.

⁹ A Kr. 23. § (1) j) Alapképzésre, osztatlan képzésre - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - csak az a jelentkező vehető fel, akinek a 19. §, 20. § és a 21. § (1) bekezdés j) pontja szerint járó többletpontokkal együtt, de más jogcímen adható többletpontok nélkül számított pontszáma eléri vagy meghaladja a 280 pontot.

¹⁰ A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény hatálybalépésével összefüggő módosító és hatályon kívül helyező rendelkezésekről szóló 13/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 82. § (2) bekezdés 8. pont.

¹¹ A Kr. 6. § (1)-(2) bekezdése alapján a Tájékoztató az adott intézmény által meghirdetett felsőoktatási szakképzésre vonatkozóan tartalmazza az adott képzési területen képzést folytató felsőoktatási intézmények által a 21. §-ban foglaltak figyelembevételével az adott képzési területre, felsőoktatási szakképzésre meghatározott többletpontokat. A Tájékoztató az adott intézmény által meghirdetett alapképzési szakokra és az osztatlan képzésekre vonatkozóan tartalmazza az adott képzési területen képzést folytató felsőoktatási intézmények által a 21. §-ban foglaltak figyelembevételével az adott képzési területre, szakra meghatározott többletpontokat.

¹² 9. melléklet a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelethez a szakgimnáziumban oktatható szakképesítésekről

ös szakmaszámú szakképesítések közül tekintsék át azokat, amelyek már nem szerepeltek a 2021. évi felvételi eljárás során. Ennek során vegyék figyelembe, hogy azok egy adott képzési terület, egy adott szak esetében nem értékelhetők-e többletpontként. A Magyar Rektori Konferencia számos esetben meghatározta¹³ egyes, az EMMI rendelet 9. mellékletében felsorolt és a korábbi, az OKJ Kr. szerinti OKJ művészeti szakképesítéseinek a bölcsészettudományi képzési területen többletpontként való figyelembevételét, más esetben azt továbbra sem javasolta elfogadni.

A fentiekre tekintettel az államtitkár kérdéseimre adott válaszait úgy összegezte, hogy nem változtak meg a többletpontokat érintő felsőoktatási felvételi követelmények a 2021. évi felsőoktatási eljárás során; a korábbi pontszámítási táblázatot a 2020. február 7-i Magyar Közlönyben foglaltak szerint hatályon kívül helyezte a Kormány, megalapozottan így nem lehetett azzal számolni, hogy a többletpontok számítása azok alapján történik.

Nincsen információ arról, hogy hány jelentkező érvényesített volna a hatályon kívül helyezett rendelkezések alapján művészeti szakképesítés után járó többletpontot, ugyanakkor javaslatok és jelzések érkeztek a tárcához ezzel kapcsolatban. A korábbi évek jelentkezéseiről hozzávetőleges információk állnak rendelkezésre. Az *Oktatási Hivatal rendelkezésére álló információk alapján a Kr. 4. számú szakmacsoportokhoz – művészethez, közművelődéshez és kommunikációhoz – tartozó szakképesítésekkel rendelkező jelentkezések együttes adatai alapján a 2019. évi általános felvételi eljárásban 214 jelentkező volt érintett a fenti szakmacsoportban tett szakképesítésben, ebből bölcsészettudományi képzési területre 157 jelentkező, társadalomtudományi képzési területre 93 jelentkező volt, ebből felvételt nyert 103 fő. Voltak olyan jelentkezők, akik mind a két képzési területre is beadták jelentkezésüket, kérve művészeti szakképesítésük többletpontként való figyelembevételét, így a két képzési területre történő jelentkezések számának összege magasabb a jelentkezők számánál, ez igaz a 2020. évre is. A 2020. évi általános felvételi eljárásban 222 jelentkező volt érintett a fenti szakmacsoportban tett szakképesítésben, ebből bölcsészettudományi képzési területre 173 jelentkező, társadalomtudományi képzési területre 85 jelentkező volt, ebből felvételt nyert 131 fő. A 2021. évi felsőoktatási szakmai konszenzust, vagyis a Magyar Rektori Konferencia javaslatát tükrözte a 2021. évi többletpontok táblázata, amely megállapította, hogy mely OKJ-s képzések esetében állapították meg a felsőoktatási intézmények azt, hogy többletpontot érdemes biztosítani a felsőoktatási felvételi eljárás során és ez melyek esetében nem indokolt.*

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetben

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint valamely hatóság vagy közszolgáltatást végző szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

---

¹³ Lásd: https://www.felvi.hu/pub_bin/download/FFT_22A/tablazatok/FFT_2022A_6sz_tablázat.pdf

Az Nftv. 1. §-ának értelmében a törvény célja a felsőoktatás színvonalának emeléséhez, a versenyképes tudás átadásához és megszerzéséhez szükséges feltételrendszer megteremtése, az Alaptörvényben meghatározott keretek között a nemzeti felsőoktatási intézményrendszer működésének biztosítása. Az Nftv. 2. § (2) bekezdése kimondja továbbá azt is, hogy a *felsőoktatás rendszerének működtetése az állam*, a felsőoktatási intézmény működtetése a *fenntartó* feladata. Az Nftv. 4. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az állam nevében a fenntartói jogokat – ha törvény másként nem rendelkezik – az oktatásért felelős miniszter gyakorolja.

A fentiek alapján a *felsőoktatási intézmények* az állami feladat ellátásban vesznek részt, ezért az Ajbt. alapján *közszolgáltatást végző szervnek minősülnek*, azzal a megkötéssel, hogy a felsőoktatási intézmények széleskörű autonómiával rendelkeznek, ezért az alapjogi szempontú ombudsmani vizsgálat hatáskör hiányában nem terjedhet ki az oktatás, a képzés, a vizsgáztatás és a vizsgán nyújtott teljesítmény oktatásszakmai szakkérdéseire.

II. Az érintett alapvető jogok tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az országgyűlési biztos következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi tesztek.

1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság korábbi töretlen gyakorlata alapján ennek a *jogállami minőségnek nélkülözhetetlen eleme a jobbiztonság*. Az Alkotmánybíróság a 30/2012. (VI. 27.) AB határozatában kimondta, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és az Alkotmány 2. § (1) bekezdése azonosan deklarálja a jogállami klauzulát, tehát az eddig kialakított alkotmánybírósági gyakorlat továbbra is relevánsnak tekintendő. Az Alkotmánybíróság által gyakran hivatkozott tétel, hogy a jobbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.

Az Alkotmánybíróság döntéseiben felhívta a figyelmet, hogy a jogállamiságnak számos összetevője van, a jogállamiság elvéből folyó egyik legfontosabb alapkövetelmény ugyanakkor éppen a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket. Egy demokratikus jogállamban, ahhoz, hogy a természetes és jogi személyek életviszonyaikat, működésüket, magatartásukat a jog által előírtakhoz tudják igazítani, az elvárt kötelezettségeiknek eleget tudjanak tenni, szükség van a joganyag és a jogi eljárások stabilitására, a változásokra való felkészüléshez megfelelő idő biztosítására, az egyértelműsége, a követhetősége és érthetősége. A jobbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények – így például jelen esetben a felsőoktatási felvételi eljárás – működésének kiszámíthatóságát is.

2. Az Alaptörvény XI. cikk (1) bekezdése alapján minden magyar állampolgárnak *joga van a művelődéshez*. E cikk (2) bekezdése szerint Magyarország ezt a jogot a

közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.

Az Alkotmánybíróság már 1995-ben felhívta arra a figyelmet, hogy a művelődéshez (oktatáshoz) való jog akkor valósul meg a felsőfokú oktatásban, ha az *mindenki számára képességei alapján hozzáférhető*, továbbá az oktatásban részesülők anyagi támogatást kapnak. Az államnak a felsőoktatással kapcsolatos alkotmányos feladata, hogy a tanuláshoz való jog objektív, személyi és tárgyi előfeltételeit megteremtse és azok fejlesztésével e jogot igénye szerint bármely, a felsőfokú oktatásban való részvétel szempontjából megfelelő képességekkel rendelkező polgár számára biztosítsa. Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy *a munka és a foglalkozás megválasztásának szabadsága szoros összefüggésben van a művelődéshez való joggal*, hiszen az egyre bonyolultabbá váló társadalmi munkamegosztás a munka és a foglalkozás végzésének előfeltételül egyre gyakrabban szab meghatározott képzettséget. Megvalósítását tekintve ugyanakkor e két alapvető jog azonban eltér egymástól. A munkához és a foglalkozáshoz való jog az alapvetően nem állami foglalkoztatásra épülő társadalomban negatív tartalommal érvényesül: nem lehet alkotmányellenes korlátja. A felsőoktatásban ezzel szemben az állam jelenleg is jelentős túlsúllyal rendelkezik, így a *művelődéshez való jogot közvetlenül*, a felsőoktatás területén *az általa fenntartott oktatási intézményekbe való bejutás lehetőségének biztosításával, pozitív módon valósíthatja meg*.

Az Alkotmánybíróság szerint az emberi méltóság általános személyiségi jogként is felfogható, *a személyiség szabad kibontakozását lehetővé tevő, nevesített jog* a megfelelő képességű magyar állampolgárokat felsőoktatási intézményben felsőfokú tanulmányok folytatására jogosítja. Az államnak a felsőoktatással kapcsolatos alkotmányos feladata, hogy a tanuláshoz való jog objektív, személyi és tárgyi előfeltételeit megteremtse és azok fejlesztésével e jogot igénye szerint bármely, a felsőfokú oktatásban való részvétel szempontjából megfelelő képességekkel rendelkező polgár számára biztosítsa.

A nemzetközi aspektusok kapcsán lényeges a Gyermekek jogairól szóló Egyezmény 4. cikke, amely szerint a részes államok meghoznak minden olyan törvényhozási, közigazgatási vagy egyéb intézkedést, amelyek az Egyezményben elismert jogok érvényesüléséhez szükségesek. Ha gazdasági, szociális és kulturális jogokról van szó, ezeket az intézkedéseket a rendelkezésükre álló erőforrások határai között és szükség esetén, a nemzetközi együttműködés keretében hozzák meg. Az Egyezmény 28. cikk 1. c. pontja alapján a részes államok elismerik a gyermeknek az oktatáshoz való jogát, és különösen e jog gyakorlásának fokozatos, az esélyegyenlőség alapján való gyakorlása céljából minden arra alkalmas eszközzel biztosítják, hogy bárki képességeitől függően bejuthasson a felsőoktatásba.

III. Az ügy érdemében

1. A 2021. évi felsőoktatási felvételi eljárás idején hatályos szabályozás alapelemei

Az OKJ a Magyarországon hivatalosan megszerzhető szakképesítések jegyéke. A megszerzett OKJ-s szakmai végzettségek, bizonyítványok a felsőoktatási felvételi eljárásban a Kr. alapján többletpontra jogosítják a felvételizőt. Azokért az OKJ-ban szereplő szakképesítésekért jár többletpont, amelyek azonosító száma 54, 55-tel kezdődik és csak akkor, ha a szakiránynak megfelelő szakra nyújtja be felvételi kérelmét a jelentkező. A

kódok a képzés szintjét jelölik, ami az 54-nél emelt szintű, az 55-nél felsőfokú szakképzettség.¹⁴

A vizsgálat szempontjából kiemelendő a 2020. február 7-én kihirdetett és 2021. január 1-én hatályba lépett Kr. Mód2. 82. § (2) bekezdés 8. pontja¹⁵, amely hatályon kívül helyezte a Kr. „*a szakiránynak megfelelő továbbtanulás meghatározása felvételi pontszámítás szempontjából*” című 4. mellékletét.¹⁶ A Kr. 4. számú melléklete határozta meg, hogy az egyes OKJ 54-es vagy 55-ös szakmaszámú szakképesítések, szakmacsoportok alapján melyek a szakiránynak megfelelő továbbtanulásnak minősülő képzési területek, alapképzési szakok, ahol a felvételiző többletpontra jogosult. A felsőoktatási felvételi eljárás szakaszaival és a jelentkezési határidőkkel összevetve a Kr. Mód2. hatályon kívül helyező jogszabályi rendelkezése kihirdetésének időpontja 2020. február 7-e, hatályba lépésének időpontja pedig: 2021. március 1-e volt.

A Kr. 2021. évi felvételi eljárás ideje alatt hatályban lévő többletpontra vonatkozó rendelkezéseiből az alábbiakat szükséges kiemelni. Alapképzésre, osztatlan képzésre csak az a jelentkező vehető fel, akinek a Kr. 19. §, 20. § és a 21. § (1) bekezdés j) pontja szerint járó többletpontokkal együtt, de más jogcímen adható többletpontok nélkül számított pontszáma eléri vagy meghaladja a 280 pontot. A Kr. 21. § (1) bekezdés j) pontja alapján a jelentkező a következő jogcímenek **többletpontokra jogosult**: a Kr. 6. § (1) bekezdés b) pontja¹⁷ és a 6. § (2) bekezdés e) pontja¹⁸ szerint a felvételi eljárás során a Kr. 15/A. § (6) bekezdése¹⁹ szerinti miniszteri döntésnek megfelelő szakirányú továbbtanulás esetén, ha a szakképesítést igazoló bizonyítványból vagy a középfokú szakképzettséget tanúsító oklevélből nem számítottak érettségi pontot, a 2020. január 1-jét megelőzően közzétett OKJ szerinti 54-es vagy 55-ös szakmaszámú szakképesítésért 32 többletpontra, a középfokú szakképzettséget tanúsító oklevélért 32 többletpontra, szakgimnáziumban oktatható szakképesítésért ugyancsak 32 többletpontra jogosult. A többletpontok megállapítása érdekében képzési területenként a szakiránynak megfelelő, 2012. után szerzett szakképzettségek és szakképesítések körét az oktatásért felelős miniszter hivatalos kiadványként közzéteszi a miniszter által vezetett minisztérium honlapján és a Tájékoztatóban.²⁰

¹⁴ Az OKJ Kr. 2020. február 15-ig hatályos 10. § (2) bekezdése alapján a 2001. szeptember 1-je előtt megkezdett szakképzés esetében a képzés megkezdésekor hatályos OKJ-ban szereplő 54-es azonosító számmal kezdődő szakképesítés megszerzését tanúsító bizonyítványok felsőfokú szakképesítést, a 2001. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben megkezdett szakképzés esetében a képzés megkezdésekor hatályos OKJ-ban szereplő 54-es azonosító számmal kezdődő szakképesítés megszerzését tanúsító bizonyítványok emelt szintű szakképesítést igazolnak.

¹⁵ A Kr. Mód2. 82. § (2) bekezdés 8. pontja szerint hatályát veszti a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 4. melléklete.

¹⁶ Lásd a jelentés mellékletét.

¹⁷ A Kr. 6.§ (1) b) pontja alapján az adott képzési területen képzést folytató felsőoktatási intézmények által a 21. §-ban foglaltak figyelembevételével az adott képzési területre, felsőoktatási szakképzésre meghatározott többletpontokat.

¹⁸ A Kr. 6. § (2) bekezdés e) pontja alapján az adott képzési területen képzést folytató felsőoktatási intézmények által a 21. §-ban foglaltak figyelembevételével az adott képzési területre, szakra meghatározott többletpontokat.

¹⁹ A Kr. 15/A. § (6) bekezdése alapján a többletpontok megállapítása érdekében képzési területenként a szakiránynak megfelelő, 21. § (1) bekezdés j) pontja szerinti, 2012 után szerzett szakképzettségek és szakképesítések körét az oktatásért felelős miniszter hivatalos kiadványként közzéteszi a miniszter által vezetett minisztérium honlapján és a Tájékoztatóban.

²⁰ A 2022. július 1-től hatályos Kr. 15/A. § (6) bekezdése szerint a többletpontok megállapítása érdekében képzési területenként a szakiránynak megfelelő, 21. § (1) bekezdés j) pontja szerinti, 2012 után szerzett szakképzettségek és szakképesítések körét a miniszter hivatalos kiadványként közzéteszi a miniszter által vezetett minisztérium honlapján és a Tájékoztatóban.

j) A Kr. 15/A. § (6) bekezdése szerinti miniszteri döntésnek megfelelő szakirányú továbbtanulás esetén, ha a szakképesítést igazoló bizonyítványból vagy a középfokú szakképzettséget tanúsító oklevélből nem számítottak érettségi pontot a 15/A. § alapján

A Kr. felsőoktatási felvételi tájékoztatóra vonatkozó előírásai szerint a felsőoktatási intézmény adatot szolgáltat a Tájékoztató összeállításához, a jelentkezési kérelemhez kapcsolódó eljáráshoz, ennek keretében a központi nyilvántartás létrehozásához a Hivatal számára. Az adatszolgáltatás határideje a februárban induló képzésekre vonatkozó közlemények tekintetében a képzés indítását megelőző év szeptember 30. napja; a szeptemberben induló képzésekre vonatkozó közlemények tekintetében a képzés indítását megelőző év november 15. – a pótfelvételi esetében július 20. – napja. A Hivatal gondoskodik a februárban induló képzésekre vonatkozóan a képzés indítását megelőző év október 15. napjáig; a szeptemberben induló képzésekre vonatkozóan a képzés indítását megelőző év december 31. – pótfelvételi esetében augusztus 5. – napjáig a *Tájékoztató elektronikus formában történő közzétételéről*. A Hivatal a szeptemberben induló képzésekre vonatkozó Tájékoztatóban megjelentetett felvételi hirdetményeket kiegészítő, módosító közleményt – a felsőoktatási intézmények által legkésőbb a jelentkezési határidőt 30 nappal megelőzően közzétett adatok alapján – legkésőbb a jelentkezési határidőt megelőzően 15 nappal tehet közzé. A Kr. 3. § (6) bekezdése szerint az oktatásért felelős miniszter által vezetett minisztérium és a Hivatal a Tájékoztató teljes tartalmát a felsőoktatási felvételi eljárás hivatalos honlapján mindenki számára nyilvánosan hozzáférhető formában közzéteszi. A Hivatal gondoskodik arról, hogy a Tájékoztató és annak kiegészítését tartalmazó közlemény teljes tartalma – a ponthatárok kihirdetésétől számított – legalább 10 évig elektronikus formában visszakereshető legyen. A Tájékoztató a felsőoktatási intézmény által meghirdetett minden egyes felsőoktatási szakképzésre, alapképzési szakra és osztatlan képzésre vonatkozóan tartalmazza *a pontozási rendszerrel és a többletpontokkal kapcsolatos információkat*. Az adott intézmény által meghirdetett felsőoktatási szakképzésre vonatkozóan a Tájékoztató ugyancsak tartalmazza az adott képzési területen képzést folytató felsőoktatási intézmények által az adott képzési területre, felsőoktatási szakképzésre *meghatározott többletpontokat*.

A 2021. évi Tájékoztatóban szereplő többletpontra vonatkozó információk kapcsán megállapítható, hogy az Oktatási Hivatal által működtetett Felsőoktatási Felvételi Információs Rendszer elektronikus felületén, a www.felvi.hu-n elérhető elektronikus Tájékoztató 8. Táblázatok fejezetének 6. pontjában megtalálható a „*Többletpontra jogosító szakmák és OKJ 54-es és 55-ös szakképesítések*” című táblázata.²¹ A Kr. 4 melléklete, a Szakiránynak megfelelő továbbtanulás meghatározása a felvételi pontszámítás szempontjából megnevezésű táblázat *a Tájékoztató részeként jelent meg*. A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható az is, hogy **a panaszbeadványban említett OKJ szerinti képzések után a Tájékoztató alapján nem adható többletpont a bölcsészettudományi képzési területen, emellett a jogi és egyes képzési területek bizonyos szakjain sem adható többletpont a korábban megszerzett OKJ szerinti bizonyítványok után.**

Az ügy megítélése szempontjából fontos kitérni *a felsőoktatási felvételi eljárás szakaszaira is*. A magyar felsőoktatási intézményekbe központi felvételi eljárás keretében az év két meghatározott időszakában lehet jelentkezni. A Kr. 8. § (1) bekezdése alapján minden évben két felvételi eljárás hirdethető: februárban induló képzésekre történő jelentkezés (keresztfél éves felvételi eljárás) határideje – minden képzési szintre vonatkozóan – a képzés indítását megelőző év *november 15*; a szeptemberben induló képzésekre történő jelentkezés (általános felvételi eljárás) esetén a jelentkezés határideje a képzés indítása szerinti év *február 15*. A 2021. évi felsőoktatási általános felvételi eljárásban, de általánosságban is az induló képzések esetében a jelentkezési időszak már a

²¹ Lásd https://www.felvi.hu/pub_bin/dload/FFT_21A/tablazatok/FFT_2021A_6sz_tablázat.pdf

megelőző évben megkezdődött, a felsőoktatási felvételi kérelmek beadásának végső határidejét pedig a Kr. fent hivatkozott rendelkezései határozzák meg.

Az ügy szempontjából kiemelendő a Kr. 6. § (2) bekezdése, amely szerint a Tájékoztató az adott intézmény által meghirdetett alapképzési szakokra és az osztatlan képzésekre vonatkozóan tartalmazza a felvétel és a *pontszámítás feltételül meghatározott, az adott évi felvételi eljárásokat legalább két évvel megelőzően, valamint a két évvel későbbi felvételi eljárásokra vonatkozóan a 2. mellékletben felsorolt érettségi vizsgatárgyak közül meghatározott – és a minisztérium hivatalos lapjában nyilvánosságra hozott – érettségi vizsgatárgyakat.* Tartalmazza továbbá az adott képzési területen képzést folytató felsőoktatási intézmények által a felvétel feltételül meghatározott, *az adott évi felvételi eljárásokat legalább két évvel megelőzően közölt, az 1. mellékletben szakos bontásban meghatározott szóbeli alkalmassági vizsgakövetelményeket.* Rögzíti az 1. melléklet alapján az adott intézmény által meghatározott egészségügyi, pályaalkalmassági követelményeket, szakmai alkalmassági vizsgakövetelményeket, gyakorlati vizsgakövetelményeket; az adott képzési területen képzést folytató felsőoktatási intézmény által *az adott képzési területre, szakra meghatározott többletpontokat.*

A Kr. fenti rendelkezései alapján az ott meghatározott felvételi követelményeket az adott évi felsőoktatási *felvételi eljárást legalább 2 évvel megelőzően a jogalkotónak közölni kell.* A többletpontokra jogosító rendelkezések hatályon kívül helyezéséről szóló rendelkezését a Kr. Mód2 2020 februárjában, a 2021. évi felvételi eljárást megelőzően hirdette ki. Amint azt az oktatási jogok biztosa is kifejtette a Kr. rendelkezéseiben rögzített két éves felkészülési határidő nem vonatkozik az OKJ bizonyítványokért kapható többletpontokra. Ugyanakkor hangsúlyoznom szükséges, hogy a többletpontok közlésére vonatkozó követelményektől elválaszthatatlan a választott tudományterületeken, szakokon meghatározott szakképesítések beszámíthatóságára vonatkozó információ kellő időben történő közlése is, hiszen a felvételizők csak ezen információ birtokában kalkulálhatnak ténylegesen a választott szakon kapható többletpontokkal. Egyetértve az oktatási jogok biztosával a felsőoktatási felvételi eljárásba jelentkezők az eljárást – ideértve a felkészülést – akár évekkal megelőzően az aktuális jogszabályok ismeretében kezdik meg, illetve alakítják ki a jelentkezési stratégiájukat, és ehhez igazítják idejüket és anyagi lehetőségeiket is.

2. A jogszabály-módosítás vizsgálata a kellő felkészülési idő követelménye szempontjából

A vizsgálat kapcsán hangsúlyoznom kell, hogy a Kr. módosítás tartalmát, különösen annak szakmai megalapozottságát vagy indokoltságát nem vizsgálhattam, vizsgálatom kizárólag az elfogadással és a hatályba lépéssel összefüggő alkotmányos követelmények érvényesülésére terjed ki.

2.1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint jogállami követelmény, hogy a jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell meghatározni, hogy *kellő idő maradjon a jogszabály alkalmazására való felkészülésre.* A hatálybalépés időpontjának meghatározásakor figyelemmel kell lenni arra, hogy kellő idő maradjon a jogszabály szövegének megszerzésére, áttanulmányozására, a jogalkalmazó szervezetek a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez, a jogszabállyal érintett személyek és szervezetek számára annak eldöntéséhez, hogy miként alkalmazkodjanak a jogszabály rendelkezéseire, az önkéntes jogkövetés személyi és tárgyi feltételeiről való gondoskodáshoz. A *kellő*

felkészülési idő követelményének a jogbiztonság elvéből következő lényegi eleme, hogy a jogszabályi rendelkezéseknek mindazok a címzettjei, akik részére a jogszabály új, illetve többlet kötelezettségeket ír elő, a kötelezettségeiket potenciálisan teljesíteni tudják, és akaratuk ellenére ne kövessenek el kötelezettségszegést, ne valósítsanak meg jogellenes magatartást.

Az Alkotmánybíróság mércéjében²² a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges kellő idő megállapítása és biztosítása a jogalkotó felelősséggel terhelt mérlegelésének és döntésének függvénye. Az alkotmányellenesség csak a jogszabály alkalmazására való felkészülést szolgáló időtartam kirívó, a jogbiztonságot súlyosan veszélyeztető vagy sértő elmaradása, illetőleg hiánya esetén állapítható meg. Annak elbírálása, hogy valamely konkrét jogszabály esetében mennyi idő szükséges az alkalmazására való felkészüléshez, gazdaságpolitikai, szervezési, műszaki szempontok figyelembevételét szükségessé tevő mérlegelési kérdés. Az Alkotmánybíróság azt is világossá tette, hogy ellentétes a jogállamiság elvével, ha a kellő felkészülési idő hiányából eredően a jogszabály címzettjei a megváltozott rendelkezéshez való alkalmazkodás rendkívüli nehézsége miatt nyilvánvalóan, illetve az új szabályozás megismerhetőségének hiányában *valószínűsíthetően jogsértő helyzetbe kerülnek*, különösen, ha emiatt joghátrányok is érik, illetve érhetik őket. A felkészülési idő mérése a jogszabály kihirdetésétől kezdődik, annak vizsgálatát azonban, hogy a felkészülési idő megfelelőnek minősül-e, illetve, hogy ennek nyomán sérti-e a jogbiztonság követelményét, *a szabályozás tartalmi változásaira figyelemmel esetről-esetre kell elvégezni.*

A megfelelő felkészülési időt az oktatás világában a képesítési követelményeket szabályozó jogforrások általában *a felmenő rendszer alkalmazásával* biztosítják. A felmenő rendszer egyfajta gyakorlati *jogbiztonsági garanciaként szolgál*, jelentősége elsősorban abban áll, hogy a képzésre jelentkezők, felvételizők, hallgatók a már megkezdett tanulmányaikat *azon követelményekkel fejezhessék be, amelyekkel az adott évfolyamot indították, ez egyben garanciát jelent minden tanuló, hallgató számára, hogy időközben ne változzon a rá vonatkozó felkészülés folyamata és a követelményrendszer.* A felvételi a követelmények módosításakor a jogalkotó mozgásterét az a jogelv korlátozza, miszerint, amennyiben új kötelezettségeket ró a hallgatókra, vagy kötelezettségeiket terheesebbé teszi, akkor ezt megfelelő felkészülési idő biztosításával kell, hogy tegye. Vagyis a korábbi követelményeket módosító, szigorító döntés kihirdetése és hatálybalépése közötti időtartamot úgy kell meghatározni, hogy az új követelményeket a hallgatók számára előreláthatóan és kiszámíthatóan vezessék be, a hallgatóknak lehetőségük legyen azok teljesítésére felkészülni.

A felsőoktatási felvételi rendszer átalakításával kapcsolatos jogalkotási anomáliákat elemző *AJB-645/2013. számú* ügyben²³ hivatali elődöm által kiadott jelentés azt hangsúlyozta, hogy a jogi szabályozás kiszámíthatósága, egyértelműsége és követhetősége, változás esetén a felkészüléshez szükséges időtartam biztosítása a jogbiztonság követelményéből eredő általános alkotmányossági elvárások, amelyeknek bizonyos területeken különös jelentősége van. Ilyen kiemelt terület például *a felsőoktatásba való bekerülés is, a felételre vonatkozó anyagi jogi és eljárási szabályok köre. A felsőoktatási felvételi, az egyes intézmények, karok, szakok közötti választás komoly stratégiai jelentőségű döntést jelent, amely komoly anyagi következményekkel, felelősséggel jár, mindezek okán pedig az eljárásra vonatkozó szabályok esetében tehát a tervezhetőség, a*

²² A Jat. 2. § (3) bekezdése alapján a jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell megállapítani, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a jogszabály alkalmazására való felkészülésre.

²³ Szeretnék utalni továbbá az AJB-360/2017. számon és az AJB-1878/2017. számon kiadott jelentésekre, melyeknek számos megállapítása jelen vizsgálat tekintetében is érvényes.

kiszámíthatóság lényeges. A felvételi előtt álló fiatalok nem egy esetben komoly idő és energia ráfordításával, a családok pedig jelentős anyagi áldozatok árán készülnek (nyelvvizsga, különórák, felkészítők) a felvételit jelentő vizsgákra. Ha a jogalkotó módosítana a szabályokon, akkor hangsúlyozottan irányadónak kell tekintetni a kellő felkészülési idő biztosításával kapcsolatos előírásokat, amelyek a Jat. előírásából²⁴ és a jogbiztonság elvét kifejtő alkotmánybírósági gyakorlatból következnek. A jogbiztonság szavatolásának, a kiszámíthatóság biztosításának jellemző eszközei, a döntéshozót kötelező *világos határidők* az eljárás egyes elemei vonatkozásában *így például a felvételi tájékoztató megjelenése és annak hozzáférhetősége.* Álláspontom szerint a felsőoktatási felvételi eljárás felvételi követelményeinek módosítása a jogalkotó részéről különös körtekintést igényel. A változáshoz, az új felvételi követelményekhez való alkalmazkodás, a kellő felkészülési idő alkotmányos követelményének biztosítása *a felsőoktatási felvételi eljárás esetében szigorúbb megítélés alá esik.* *A felsőoktatásba való bekerülés feltételrendszere, a felvételi eljárásra vonatkozó szabályok esetében nyilvánvalóan jelentősebb felkészülési idő szükséges.* *Mindennek az az alapja, hogy a felvételi követelmények számbavétele, az arra való felkészülés többnyire nem a felvételi kérelem beadásának évében kezdődik meg, a legtöbb esetben már azt évekkel megelőzően alakítják ki a felvételizők a jelentkezési stratégiát és kezdenek el, végeznek el meghatározott képzést, képzéseket, amelyek után a vágyott szakon/szakokon adott esetben többletpontot remélnék.*

2.2. A felsőoktatási felvételi eljárásban megállapított többletpontokra való jogosultság nem szerzett jog, a jogalkotónak joga, és lehetősége van arra, hogy az oktatási szakmapolitikai döntéseknek megfelelően alakítsa ennek rendszerét. Nem hagyhatja azonban figyelmen kívül a többletpontok igénybe vehetőségére vonatkozó módosítás hatását a felsőoktatásba jelentkezők helyzete szempontjából: így az általános felkészülési idő biztosításán túl további garanciális szabályokra (tájékoztatás), az érintettek érzékeny helyzetére fokozott tekintettel kell lennie.

A hivatkozott alkotmányos követelményekre, az azokat megvalósító törvényi garanciákra figyelemmel nem tartom jogilag megalapozottnak azt az álláspontot, amely szerint a Kr. 4. mellékletéről az érintettek megalapozottan gondolhatták, hogy annak szabályai a 2021. évi általános felsőoktatási felvételi eljárás során nem lesznek alkalmazandók. Annak hatályon kívül helyezését ugyanis a jogalkotó 2020. február 7-én fogadta el és az azt követően a felvételi kérelmek beadási határidejét (február 15.) követően (március 1.) léptette azt hatályba. Így *a felvételi követelményeket befolyásoló lényeges információk a felsőoktatási felvételi kérelmek beadását megelőző évben változtak meg.* A megfontolt és megalapozott választás, a felsőoktatási felvételi stratégia körültekintő kialakításának lehetősége így az érintettek számára elnehezült, a szabályozás módosítása nem felelt meg a felmenő rendszer követelményének. Hangsúlyozni kell, hogy *a szakmai oktatás időtartama számos szakképzés esetén e két éves felkészülési idővel egybeesik,* így belátható, hogy a képzésben résztvevők az ennél szűkebb időtartamú változáshoz nem tudnak alkalmazkodni a befektetett idő és energia jelentős vesztesége nélkül. Rá kell mutatnom arra, hogy a jogalkotó a többletpontok rendszerét közvetetten érintő módosításának hatályba léptetése során nem volt tekintettel azon felvételizők szempontjaira, akik a korábbi években már megkezdtek tanulmányaikat azokon az OKJ képzéseken, amelyek alapján egészen 2021-ig a Kr. alapján többletpontot reméltek.

---

²⁴ A Jat. 2. § (3) bekezdése tételesen rögzíti, hogy: a jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell megállapítani, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a jogszabály alkalmazására való felkészülésre

Mindezekre tekintettel megállapítom, hogy az új többletpontok rendszerét közvetetten érintő felvételi követelmény kapcsán a jogalkotó nem biztosította a kellő felkészülési időt, amely a jogállamiság elvével és a jogbiztonság követelményével összefüggő visszásságot okozott. A módosítás hatásában – az így előállt bizonytalan helyzet miatt – pedig alkalmas volt arra, hogy a felsőoktatásban való részvételhez való joggal összefüggő visszásságot okozzon.

Szeretném felhívni a figyelmet a módosítás okán előállt helyzet orvosolhatatlanságára: azon jelentkezők számára, akik már elkezdték/elvégezték az adott OKJ-s szakképzést a többletpontok reményében, számukra a befektetett energia, anyagi ráfordítás visszafordíthatatlan. **A módosítás ugyanis nem volt tekintettel azon felvételizőkre, akik a korábbi években már megkezdték célirányos tanulmányaikat a korábban többletpontra jogosító szakképzéseken.** Mindez azért is probléma, mivel a felvételi eljárás esetében a sérelmek jellemzően a jelentkezők nagyobb csoportját érintik: az érintett jelentkezők számadatát tekintve a korábbi évek jelentkezéseiről hozzávetőleges, – az államtitkár által megküldött adatok alapján rendelkezésre álló információk szerint – több száz felvételizőt érintett a szóban forgó módosítás. A 2019. évi és a 2020. évi felvételi eljárás adatai alapján 200-300 fő között mozgott azon felvételizők száma, akik a Kr. 4. számú szakmacsoporthoz – művészethez, közművelődéshez és kommunikációhoz – tartozó szakképesítésekkel rendelkeztek és ez alapján szerették volna többletpont iránti igényüket érvényesíteni a 2021. évi felsőoktatási felvételi eljárásban.

Nem vitatom a Magyar Rektori Konferencia többletpontok rendszerének kialakításával összefüggő álláspontját. Amint azt már korábban is jeleztem, a jelen alapjogi aspektusú ombudsmani vizsgálat értelemszerűen nem terjedt ki a jogi szabályozás, a többletpont számítás célszerűségének, indokoltságának vizsgálatára, tekintettel arra, hogy mindez oktatáspolitikai, illetve szakmai kérdés. A kellő felkészülési idő alkotmányos követelményének megfelelő módosítás, ugyanakkor álláspontom szerint akkor is alapvető követelmény, ha a szabályozással kapcsolatos párbeszéd – az államtitkár által hivatkozott felsőoktatási egyeztetés – eredményeként szükséges a változtatás, vagy időközben maga a szakmapolitikai cél változik. Üdvözlendőnek tartom ezzel együtt – amint arra válaszában utalt az államtitkár – a többletpontok rendszerének megfelelő garanciák melletti esetleges újragondolását.

Intézkedésem

A jelentésben feltárt, alapjoggal összefüggő visszásságok jövőbeni bekövetkezésének a megelőzése érdekében az Ajbt. 32. §-a alapján *felkérem* a kultúráért és innovációért felelős minisztert,²⁵ hogy – a jelentésben ismertettek alapján – fordítson kiemelt figyelmet a kellő felkészülési idő biztosítására vonatkozó alkotmányossági követelmények következetes betartására a többletpontok rendszerét közvetlenül vagy közvetetten érintő felvételi követelményre vonatkozó szabályok módosításának előkészítése során.

Budapest, 2022. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos

---

²⁵ A 2022. május 25-étől hatályos a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 128. § 3. és 4-ik pontja alapján a kultúráért és innovációért felelős miniszter a Kormány szakképzésért, felsőoktatásért felelős tagja.

4. melléklet a 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelethez²⁶

Szakiránynak megfelelő továbbtanulás meghatározása felvételi pontszámítás szempontjából

	A	B
1.	Az Országos Képzési Jegyzék szerinti 54-es vagy 55-ös szakmaszámú szakképesítések, szakmacsoportok	Szakiránynak megfelelő továbbtanulásnak minősülő képzési területek, alapképzési szakok
2.	egészségügy	orvos- és egészségtudomány
3.	szociális szolgáltatások	pedagógusképzés társadalomtudomány
4.	oktatás (oktatás, pedagógia), kivéve: fitness-wellness instruktork; sportedző; személyi edző	bölcsészettudomány pedagógusképzés
5.	művészet, közművelődés, kommunikáció	bölcsészettudomány társadalomtudomány
6.	gépészet	műszaki
7.	elektrotechnika-elektronika	műszaki informatika
8.	informatika	informatika; műszaki szakoktató alapképzési szak informatika szakirány
9.	vegyipar	műszaki természettudomány
10.	építészet	műszaki
11.	könnyűipar	műszaki
12.	faipar	agrár / műszaki
13.	nyomdaipar	műszaki
14.	közlekedés	műszaki
15.	környezetvédelem-vízgazdálkodás környezetvédelem	agrár gazdaságtudományok / műszaki
16.	közgazdaság	gazdaságtudományok
17.	ügyvitel (kivéve a rendészeti asszisztens)	bölcsészettudomány gazdaságtudományok jogi / társadalomtudomány
18.	kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	gazdaságtudományok
19.	vendéglátás-idegenforgalom; vendéglátás-turisztika	gazdaságtudományok
20.	egyéb szolgáltatások (a 23. sorban meghatározottak kivételével)	gazdaságtudományok műszaki
21.	mezőgazdaság	agrár
22.	élelmiszeripar	agrár
23.	közszolgálat; egyéb szolgáltatások [az OKJ Kr. hatálybalépése előtti OKJ-rendeletek egyéb szolgáltatások szakmacsoportja szerinti honvéd, rendészeti és privátbiztonsági (pl. személy- és vagyonőr, biztonsági őr) szakképesítések, amelyeket a Hivatal a felsőoktatási felvételi eljárás hivatalos honlapján közzétesz] rendészeti asszisztens; társadalombiztosítási és bérügyi szakelőadó szakképesítés rendészet, honvédelem és közszolgálat	jogi államtudományi
24.	sportkommunikátor; fitness-wellness instruktork; sportedző; személyi edző, rekreációs mozgásprogram-vezető	sporttudomány
25.	vízügy	agrár gazdaságtudományok műszaki
26.	osztatlan tanári mesterképzési szak: a tanári szakképzettségnek megfelelő alapképzési szak képzési területe az irányadó a szakirányú továbbtanulás meghatározása szempontjából	

²⁶ Megállapította: 345/2015. (XI. 19.) Korm. rendelet 45. § (4), 5. melléklet. Hatályos: 2015. XI. 27-től.